

Література

1. Вишневская С.Л. Развитие профессиональной коммуникативной компетентности юриста в системе высшего профессионального образования : автореф. дис. ... канд. пед. наук / С.Л. Вишневская. – Ижевск, 2006. – С. 18.
2. Жирун О.А. Психологічні особливості розвитку комунікативної компетентності у майбутніх редакторів у взаємодії з авторами : автореф. дис. ... канд. психол. наук / О.А. Жирун. – К., 2006. – С. 20.
3. Куламихина И.В. Педагогическое управление развитием коммуникативной компетентности студентов в образовательном процессе торгово-экономического вуза : автореф. дис. ... канд. психол. наук / И.В. Куламихина. – Омск, 2007. – С. 13.
4. Петрушин С.В. Психологический тренинг в многочисленной группе (методика развития компетентности в общении в группах от 40 до 100 человек) / С.В. Петрушин. – М. : Академический проект ; Екатеринбург : Деловая книга, 2000. – С. 256.
5. Прозорова Е.В. Педагогические условия формирования коммуникативной компетентности / Е.В. Прозорова // Мир психологии. – 2000. – № 2. – С. 191–202.
6. Черевко В.П. Формування комунікативної компетентності менеджера у процесі професійної підготовки : автореф. дис. ... канд. психол. наук / В.П. Черевко. – К., 2001. – С. 27.

КУЛЬЧИЦЬКА Я.

ШЛЯХИ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ У КАНАДІ

Проблема навчання обдарованих дітей є однією з найактуальніших проблем сучасної освіти. Це пов'язано з багатьма різноманітними факторами. Одним з таких факторів є невирішене питання стосовно того, яка з освітніх систем є найсприятливішою для навчання талановитих учнів. Одним з підходів до вирішення цієї проблеми є те, що до обдарованої особистості необхідно застосовувати індивідуальний підхід у навчанні, спираючись на її потреби, психологічні та фізіологічні особливості, а також беручи до уваги тип обдарованості тієї чи іншої дитини, оскільки адекватний вибір системи навчання сприяє повноцінному розвитку обдарованої особистості.

У 1988 р. О.М. Матюшкін зазначав, що сучасне навчання орієнтовано на середнього учня, і держава витрачає багато коштів на створення та реалізацію програм для дітей, які мають труднощі в навчанні, які потребують особливої уваги, але не приділяє достатньої уваги обдарованим дітям. Звісно, з того часу багато що змінилося, зроблено багато, але, на нашу думку, недостатньо для того, щоб сказати, що проблема навчання обдарованих учнів повністю вирішена. Ще триває процес пошуку ідеальної моделі навчання обдарованої особистості. Розвиток науково-педагогічних досліджень у цьому руслі дасть змогу більш успішно вирішувати проблему розвитку обдарованих і талановитих учнів. Сьогодні у світі простежується те-

нденція зростання уваги до індивідуальної освіти дітей, до створення сприятливих умов для навчання обдарованої молоді. Це пов'язано з тим, що на рубежі ХХ–ХХІ ст. окреслилися принципово нові риси світової цивілізації, пов'язані з особливостями функціонування постіндустріальних суспільств, інформаційних технологій, процесів глобалізації, що дає підстави стверджувати про формування нової цивілізації – неосферно-космічної. Найбільшого успіху досягатимуть держави, які мають висококваліфіковані кадри у високотехнологічних галузях виробництва. Тому проблема обдарованості, творчості, інтелекту виходить на передній план у державній політиці; визнається необхідність пошуку, навчання й виховання обдарованих дітей та молоді, стимулювання творчої праці, захист талантів.

У нашій статті ми намагаємося з'ясувати, яка освітня система, які методи навчання є найсприятливішими для обдарованої дитини. На нашу думку, індивідуальний підхід до навчання кожної окремої обдарованої дитини та адекватний вибір системи навчання є найбільш ефективними.

Мета статті – розкрити проблему індивідуалізації навчання обдарованих дітей та проаналізувати різні освітні системи їх навчання в Канаді.

На сьогодні існує дуже багато різних систем навчання, які реалізують індивідуальний підхід до кожного учня. Так, у Канаді популярними є домашня освіта, дистанційна освіта, екстернат, а також нова освітня система – Unschooling (розшколювання). Ми коротко зупинимось на кожній із цих систем окремо.

При навчанні екстерном дитина не відвідує школу щодня, а лише отримує завдання, консультується з викладачами і здає контрольні роботи, складає заліки, а у випускних класах (9 і 11) – державні випускні экзамени. Наведемо ще декілька принципів процесу навчання екстерном:

- класно-урочна система замінена консультаційно-атестаційною;
- строки навчання скорочені або подовжені;
- до програми навчання включені базові загальноосвітні навчальні предмети;
- у процесі навчання учні працюють з текстами підручників, посібників та додаткової літератури, спираючись на індивідуальний план, методичні вказівки.

Термін “unschooling” ввів у обіг у 1970-х рр. педагог Дж. Холт, який здобув визнання як “батько” unschooling. У деяких дослідженнях “unschooling” вважається різновидом домашньої освіти, і хоча остання стала предметом широкого громадського обговорення, засоби масової інформації мало уваги приділяють unschooling. Його популяризації перешкоджають критики, схильні розглядати таку систему освіти як ту, що надто радикально відрізняється від традиційних методів і систем навчання. Вони вважають, що діти будуть позбавлені соціальних навичок, структури й мотивації своїх колег, особливо на ринку праці. Unschooling відрізняється від звичайної шкільної освіти головним чином тим, що стандартні навчальні програми та звичайні методи відбору, а також інші особливості традиційного навчання йдуть у розріз із завданням забезпечення максимальної осві-

ти кожної окремо взятої дитини. Основною передумовою unschooling є те, що дітям притаманна вроджена властивість навчатися. Із цього судження можна зробити висновок, що навчання дітей у системі освіти, де “один розмір підходить усім”, неефективно використовує час дітей. Традиційні методи навчання вимагають, щоб кожна дитина отримувала знання за визначеною програмою, у визначені терміни, у визначений час, незалежно від індивідуальних потреб, інтересів, цілей або знань, отриманих самостійно. Вікові психологи, які підтримують unschooling, відзначають, що діти готові вчитися в різному віці. Подібно до того, як деякі діти починають ходити у віці від восьми до п’ятнадцяти місяців, розмовляти ще в більшому віковому діапазоні, і це є в межах норми, також діти готові читати, наприклад, у різному віці (від двох до семи років). Оскільки традиційна освіта вимагає, щоб усі діти починали читати, писати й рахувати в один і той самий час, прихильники unschooling вважають, що деякі діти, які не вписуються у визначені вікові рамки, не можуть без шкоди для свого розвитку навчатися за такою системою. Система навчання unschooling є різновидом домашньої освіти, але з тією відмінністю, що дитина, яка навчається unschooling, самостійно керує власною освітою, обираючи структуру, напрям, обсяг отримуваних знань, а також викладачів. Критерієм оцінювання знань є тест, який складається після закінчення курсу середньої освіти. На перший погляд, така система освіти може здатися несерйозною і невідповідальною, тому що попередні покоління, ми й наші діти звикли до тотального контролю за процесом навчання з боку викладачів, батьків та держави загалом, але за результати несе відповідальність лише сама людина.

Навчання вдома, або homeschooling (домашня освіта, домашнє навчання), – це навчання дітей у сім’ї, як правило, батьками, іноді й викладачами, але не в офіційній обстановці загальноосвітньої або приватної школи. Хоча до введення законів про обов’язкове відвідування школи освіту здобували переважно в сім’ї. Батьки, обираючи домашню освіту, повинні навести причини та мотиви такого вибору, а саме: віддаленість проживання від школи, тимчасове проживання за кордоном, обраний стиль виховання в сім’ї, надання кращого рівня освіти (за результатами тестування), неможливість дитини навчатися в шкільному середовищі (за станом здоров’я, пришвидшений або сповільнений ритм здобуття освіти тощо), але домашня освіта може бути обрана за умови, якщо батьки дитини можуть забезпечити достатній рівень освіти.

Дистанційна освіта – тип навчання, заснований на освітній взаємодії віддалених один від одного педагогів і учнів, що реалізується за допомогою телекомунікаційних технологій та ресурсів мережі Інтернет. Для дистанційного навчання характерні всі компоненти, які притаманні навчальному процесу системи освіти: смисл, цілі, зміст, організаційні форми, засоби навчання, система контролю й оцінювання результатів.

Висновки. Проаналізовані нами освітні системи для навчання обдарованих дітей є дуже популярними в Канаді (тільки в Онтаріо налічується 20 000 таких учнів), оскільки надає можливість дитині самостійно керува-

ти освітнім процесом з урахуванням індивідуальних особливостей розвитку та потреб. Сьогодні подібні форми навчання поступово набувають популярності й у інших країнах світу, таких як США, Франція, Росія. Що стосується України, то останнім часом ми широко почали застосовувати систему дистанційної освіти, яка є дуже зручною в період вимушених карантинів та надає можливість дітям навчатися навіть під час канікул. Але, що стосується використання інших систем освіти в нашій країні, то необхідно розширити потік інформації про існуючі системи навчання для того, щоб мати більш чітке уявлення про перспективи використання таких освітніх систем, як *unschooling*, домашня освіта, екстернат.

Література

1. Матюшкин А.М. О создании научно-практической программы по выявлению, обучению и воспитанию одаренных и талантливых детей в СССР / А.М. Матюшкин, Д.А. Сиск // Вопросы психологии. – 1988. – № 4. – С. 88–97.
2. Clark B. Growing up gifted: Developing the potential of gifted at home and at school / B. Clark. – 5th ed. – Upper Saddle River, NJ: Merrill, 1997.
3. Colangelo N. Handbook of gifted education / N. Colangelo, G. Davis. – 2nd ed. – N. Y. : Allyn and Bacon, 1997.
4. Greer B. Unschooling or homeschooling? [Електронний ресурс] / B. Greer. – Режим доступу: http://www.unschooling.org/fun12_unschooling.htm.
5. Patricia A. Handbook of educational psychology / A. Patricia, H. Winne Philip. – Routledge, 2006. – 1055 с.

КУРИННАЯ А.Ф.

РАБОТА НАД СЛОВОМ В КОНТЕКСТЕ ПРЕПОДАВАНИЯ РЕЧЕВЕДЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН

Достижением методической науки последних десятилетий можно считать усиление коммуникативной направленности школьного лингвистического образования. Формированию коммуникативной компетенции учащихся на сегодняшний день посвящено большое количество исследований (Л. Антонова, Е. Архипова, В. Аннушкин, В. Беломорец, М. Баранов, Е. Барина, Т. Воителева, Е. Голобородько, Л. Давидюк, Н. Демидова, А. Еремеева, В. Капинос, Т. Ладыженская, М. Львов, Л. Мацько, Г. Михайловская, Е. Никитина, М. Пентилюк, Г. Сагач, М. Соловейчик, В. Стативка, Л. Ходякова и др.).

Методика сейчас активно занята поиском ответа на вопросы о том, что значит “свободно владеть языком” и как научить умения извлекать необходимую информацию, заключенную в слове, его семантике и стилистическом компоненте, приобретать общекультурные и специфические знания, “сопряженные с историческими, географическими, национальными, социальными и другими факторами”, благодаря которым можно организовать эффективное общение.